

**R. P. Sebastiani Izquierdo Alcarazensis Societ. Iesv Regii
Senatvs S. Inqvisitionis Hispaniarvm Qvalificatoris, Et
Olim Complvti Sacrae Theologiae Professoris. Opvs
Theologicvm, iuxta atque ...**

Vbi De Essentia Et Attribvtis Divinis Vbertim Dissertivr ...

Izquierdo, Sebastián

Romae, 1670

Quæst. 9. Vtrùm Deus cognoscat sua decreta vt conditionatè futura. Et
qua ratione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77011](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77011)

sius inferius disput. 30. quæst. 5.

428 Statuta iam generatim veritate contingenti-
um conditionatorum de conditione disparata,
restat, ut consentaneè ad id, quod præstitimus
quæst. præceden. à num. 381. circa veritatem con-
tingentium conditionatorum de conditione causa-
sali, speciatim determinemus, quibus in casibus
illa diabolus sit. Ijs scilicet omnibus consideratis, in
quibus vel conditio, vel conditionatum, vel am-
bo simul aut contingentiâ, aut necessaria, aut
impossibilia sunt absolutè, omni factâ combina-
tione.

429 Et primùm, quantum est ex parte conditio-
nati, vnus dumtaxat casus possibilis est, nempe,
quando conditionatum est absolutè contingens.
Quando enim conditionatum est absolutè aut ne-
cessarium, aut impossibile, sub nulla conditione
disparata potest illud esse conditionatè verum ve-
ritate contingente, de qua hic tractamus. Quia,
quod absolutè est necessarium, aut impossibile,
sub nulla conditione disparata potest euadere
contingens, sed sub quauis remanet aut necef-
sarium, aut impossibile etiam conditionatè: eo
quod quauis conditio ad illud disparatè se ha-
bens de illius necessitate aut impossibilitate ni-
hil immutat, ut ex se notum est. Quomodo au-
tem sub conditione disparata conditionatum ab-
solutè necessarium tres veritates conditionatas ne-
cessarias subire possit; nullam verò conditionatum
absolutè impossibile superius quæst. 5. diximus n.
95. sub finem.

430 Ex parte verò conditionis, suppositâ contin-
gentiâ absolutâ conditionati, tres casus veniunt
considerandi. Primus, quando conditio est ab-
solutè contingens. Secundus, quando conditio
est absolutè necessaria. Tertius, quando conditio
est absolutè impossibilis. Et in primo quidem
casu suppositâ resolutione præsentis quæstionis,
certum est dari veritates conditionatas, de qui-
bus agimus, ut in exemplis superius propositis,
in cæterisque similibus cernitur. In secundo,
etiam casu non minus mihi certum est, cuiusmodi
veritates conditionatas dari. Quia nihil verat,
sub hypothese conditionis, aliâs necessariè abso-
lutè, verum conditionatè esse quoduis contingens,
respectu cuius illa disparatè se habeat, ut in his
exemplis apparet. *Si Petrus fuerit rationalis, Turca
loquitur, si chymæra non extiterit, Anticyclus
existet*, & in alijs similibus. Huiusmodi autem
vtriusque casus veritates à Deo per scientiam me-
diam cognosci, ex proposit. 2. supra statuta
constat.

431 In tertio verò casu aliqualis est difficultas,
quandoquidem Ruiz disput. 78. de Scientiâ supra
citata sect. 3. & alij docti Recentiores cum illo cen-
sent, conditionata contingentia de conditione di-
sparata, & absolutè impossibili, non per scientiam
mediam, sed per scientiam simplicis iarelligentie
cognosci à Deo. Imo ab hominibus etiam eui-
denter cognosci, utpote quæ, si sint affirmati-
ua, omnia sunt falsa; si verò sint negatiua omnia
sunt vera. Quasi propositiones eis respondentem
de obiecto sint, ut aiunt, non supponente, qua-
rum est proprium esse falsas, si sint affirmatiuæ,
& veras, si sint negatiuæ, iuxta doctrinam com-
muniem à nobis latè expositam, & probatam
in Pharo Scient. disput. 2. quæst. 4. conseq. 5.

432 Dicendum tamen omnino est, conditionata
contingentiâ de conditione disparata, & abso-
lutè impossibili tam affirmatiua, quam negatiua
sapissimè esse vera, à Deoque cognoscibilia per

scientiam mediam: imo semper esse ea vera con-
ditionatè per talemque subinde scientiam cogno-
scibilia à Deo, quando vera sunt absolutè, iuxta
doctrinam stabilitam proposit. 3. Cuius ratio
conspicua est. Quia, quod conditio disparata
sit impossibilis, vel possibilis, nihil penitus in-
terest ad hoc, ut sit verum conditionatè, coexti-
turam illi, aut non coextituram loquutionem
Petri sub hypothese, quod illa existeret. Sive
ergo sit possibilis, siue impossibilis, sub hypo-
thesi, quod illa existeret, verum conditiona-
tè erit coextituram illi loquutionem Petri, si
aliàs Petrus est loquutus, aut non coextitu-
ram, si Petrus aliàs loquutus non est; ut sa-
tis superque constat ex dictis in totâ præsentî
quæstione.

Dicunt, eo ipso, quod chymæra non potest
existere, nec posse loquutionem Petri illi coexi-
stere; atque adèd semper esse falsum, talem lo-
quutionem tali chymære coextituram. Sed ma-
lè. Nam quid refert, non posse chymæram exi-
stere absolutè, ut verum sit conditionatè, sub
hypothese, quod illa existeret, coextiturum illi
reuerâ, quidquid tunc verè existeret; tunc enim
& ipsa chymæra existeret verè: cum vera sit hæc
propositio in omni sententiâ, *Si chymæra exis-
teret, existeret*. Itaque, datâ hypothese impossibi-
li, quod existeret quauis chymæra ad cætera,
qua tunc existerent, disparatè se habens, & ipsâ
existeret reuerâ, & cætera illi coexisterent, con-
tingentiâ quidem contingenter, & necessaria ne-
cessariò. Vnde patet primò contra Aduersarios,
contingentiâ hypotheticè coextitura tali chymære
per scientiam mediam cognosci à Deo. Secundò,
à nobis certè illa cognosci non posse, quoties certò
non scimus, vtrum illa sint extitura, vel secus,
vtriusque euenit.

Sed instabit aliquis. Ex hypothese, quod
existeret quæuis chymæra, existeret ea simul, &
non existeret. Ergo non est verum, loquutio-
nem Petri, aliàs tunc extituram, tali chymære coexi-
turam. Coexisteret enim tunc negationi chy-
mære; quod ipsum est, non coexistere chymære.
Respondeo, ex hypothese, quod existeret quæuis
chymæra, extituram quidem eam simul, & non
extituram; & consequenter loquutionem Petri,
aliàs tunc extituram, coextituram etiam simul
chymære, & negationi chymære; verumque
proinde esse, loquutionem Petri sub tali hypothe-
si chymære coextituram; tamen etiam sit simul
verum, illius negationi coextituram. Ex quo pa-
tet, sub tali hypothese coexistere loquutionem ne-
gationi chymære, idem non esse, ac non coexistere
chymære: siquidem sub tali hypothese, ut chy-
mæra, & eius negatio verè simul existerent, ita lo-
quutio, aliàs existens, chymære, & eius negationi
verè simul coexisteret. Circa quod plura à nobis
dicta contra Recentiores quosdam in Pharo Scient.
disput. 3. quæst. 4. & disput. 11. q. 2. & 6. videnda sunt.

QVAESTIO IX.

*Vtrum Deus cognoscat sua decreta ut
conditionatè futura. Et
qua ratione.*

N Auarrete controuer. 56. §. 5. Alvarez disput. 435
7. de Auxil. à num. 12. & disput. 13. ad 5.
Zumel

Zumel tom. 2. Variarum pag. 142. & 154. & alij ex Thomistis negantibus scientiam mediam absolute negant, cognoscere Deum sua decreta ut conditionate futura, ante quam illa absolute existentia videat. Pro qua scientia referri solet Molina 1. par. quest. 14. artic. 13. disput. 17. & 18. Qui tamen, ut ipse se explicuit in nouiori editione Antuerpiensi Concordia quest. 14. artic. 13. disput. 52. *Sic illud hoc loco*; cum taxat negat, cognoscere Deum sua decreta ut conditionate futura per scientiam mediam, & antecedentem omnem determinationem liberam suam voluntatis actu, & absolute existentem, ut cognoscit actus liberos voluntatis creatæ: ratus, cognoscere illa per scientiam supponentem decretum, quo vniuersaliter deliberat, quæcumque ipse sub quavis hypothesi facturus esset. Cui sententiæ putat se adharere Quiros, dum tom. 1. de Deo disput. 2. sect. 6. nouissimè docet, nullam Deo abesse volitionem, quam in aliqua hypothesi habiturus foret; pro qua cognoscenda subinde aliqua indigeat scientia conditionata; licet plures sint illi purè possibilis, qua nunquam erunt nec absolute, nec conditionate, nempe contradictoria his, quas de facto habet. Decernere quippe ipsum cuncta, quæ decernit, per decreta actualia conditionata ex parte obiecti, quæ, purificata conditione, non solum effectiue, sed affectiue transeunt in absoluta: atque ita bene cum hoc stare, ut nihil absolute faciat, nisi per decretum absolutum. Quam doctrinam rursus habet, & latius probat disput. 75. sect. 2. Communis tamen sententia Doctorum in Deo adstruentium scientiam mediam respectu actuum liberorum voluntatis creatæ, similem scientiam mediam adstruit in illo respectu actuum liberorum voluntatis ipsius prout futurorum sub conditione. Ita Scar. lib. 2. de Scientia contingentium cap. 8. & proleg. 2. de Gratia cap. 7. & 8. Fonseca lib. 3. Metaph. cap. 2. quest. 4. sect. 10. Vazq. 1. par. disput. 67. num. 23. Anrub. disput. 46. cap. 9. Diotalleuius pag. 26. & 247. Faol. 1. par. quest. 14. art. 13. num. 260. & 450. Ruiz disput. 77. de Scientia Vekenus disput. 19. de Deo cap. 8. Ribaden. disp. 23. de Scientia cap. 1. Carleton. disp. 24. de Deo sect. 9. & alij communiter.

436 Pro exacta questionis resolutione suppono primò, cum dicunt Auctores, Deum cognoscere sua decreta ut conditionate futura, impropiam esse, seu minus propriam loquutionem. Non enim volunt significare, si talis, aut talis poneretur conditio habiturum Deum in tempore futuro decreta, quæ non habuisset ab æterno. Cum certum apud omnes sit, Deum in tempore non posse aliquid decernere, quod ab æterno non decreuerit; ut videbimus in tract. de Volunt. sed ea decreta vocant sub conditione futura, quæ ab æterno, & semper forent in Deo, si talis, aut talis poneretur conditio: melius profectò seu proprius loquuntur, si talia decreta vocarent, non sub conditione futura, sed sub conditione existentia, scilicet in omni tempore præterito, præsentis, & futuro. Re tamen semel intellecta, ut omnibus morem geramus, cum omnibus etiam, & nos loquemur.

437 Secundò suppono, quod omnes communiter Theologi supponunt proculdubio contra singularem Quiros opinionem paulò ante relatam, fore videlicet in voluntate diuinà multos actus liberos sub hypothesi, quod ponerentur tales, aut tales conditiones, qui tamen non sunt: quia tales, aut tales conditiones non sunt ponendæ.

Id quod adeò mihi videtur certum, ut qualiter oppositum sustineri possit, non videam. Et primò, quot modò sunt in Deo decreta, totidem, quæ modò non sunt, conditionate fore, sub conditione illatiua, eaque proinde cognosci à Deo per scientiam conditionatam necessariam, prout conditionate exitura sub tali conditione, manifestè ostendi videtur contra Quiros, supposita sententiæ communi, quam ipse tenet, & late defendit disput. 67. negante Deo puram omissionem liberam, atque adeò ponente ipsum necessitatum ad possitiue decernendum quoduis obiectum, vel negationem eius, siue ad habendum, circa quoduis obiectum vel volitionem, vel oppositam volitionem. Hac enim sententiæ supposita, euidenter est, sub hypothesi, quòd Deus non haberet decreta, quæ absolute habet, habiturum ipsum opposita, quæ absolute non habet, atque adeò illa conditionate esse exitura sub tali conditione. Ex quo aperte conspicitur, quam male Quiros locis citatis docet, nullam Deo abesse volitionem, quam in aliqua hypothesi habiturus foret; oppositaque volitiones his, quas de facto habet, purè possibilis illi esse, non verò aut absolute, aut conditionate futuras.

Deinde, si desissent motiua decretorum, quæ Deus de facto habet, decreta ipsa desissent, & Deus haberet actus oppositos, quos de facto non haberet. Ergo tales actus conditionate sunt iustur sub conditione defectus talium motiuorum. E.g. si Iudas non peccasset, Deus non haberet decretum, quod habet, eum puniendi, & haberet oppositum, quod non habet, eum non puniendi.

439 Dicit fortasse aliquis pro opinione Quiros, circa punitionem Iudæ, & eius carentiam duo simul concepisse Deum decreta conditionata ex parte obiecti, quæ ut sic opposita non sunt, alterum de punitione sub conditione peccati, alterum de carentia punitionis sub conditione carentiæ peccati; ex quibus primò per purificationem suæ conditionis transiisse in absolutum, secundum autem conditionatum permansisse; utrumque tamen absolute existere in Deo: quinsit in tali casu, & consequenter in similibus vllis actus Dei, qui non existens absolute foret sub conditione exiturus.

440 Sed contra primò; quia nullus est excogitabilis titulus, ob quem fuerit Deus necessitatus ad concipiendum simul illa duo decreta conditionata ex parte obiecti, alterum de punitione Iudæ sub conditione peccati, alterum de carentia punitionis sub conditione carentiæ peccati. Si autem Deus ad id necessitatus non fuit, potuit habere decretum de sola punitione. Persistitque in toto suo robore argumentum à nobis factum, ut constat.

441 Contra secundò; quia si Deus titulo aliquo ad habenda dicta duo conditionata decreta circa punitionem Iudæ, & eius carentiam necessitatus esset; eodem utique necessitatus esset ad habenda similia circa duo quæque contradictoria, extrema seorsim possibilis. Hinc autem fieret, ut necessariò haberet Deus infinites infinita decreta otiosa prorsus, & inutilia, atque adeò etiam irrationalia, penitusque imprudentia; quod ei planè repugnat. Debet siquidem decretum esse efficaciter, ut nulla existerent creaturæ earum, quas de facto produxit sub hypothesi, quòd desissent motiua, aut conditiones aliæ, quibus ad illas producendas inductus est: tum, ut existerent infinitæ creaturæ, quas reliquæ purè possibilis, sub

Propositio 1.

Deus per scientiam conditionatam, 444
certissimam cognoscit sua decreta, quæ sub
quavis omnino hypothesei haberet, aut
habet.

Hæc propositio per ea Scripturæ loca potest
primò probari, quibus prædicitur aliquid facien-
dum à Deo sub datâ aliquâ conditione. Quan-
quam enim multa huiuscemodi locorum per de-
cretum absolutum ex parte actus, & conditiona-
tum ex parte obiecti possint fortasse exponi, pro-
ut illa exponunt multi Thomistæ, & nonnulli etiam
ex nostris; dicendo nimirum, videre quidem
Deum conditionatâ prædictâ conditionatè depen-
dentia à suo decreto, non quod esset, si purifica-
retur conditio; sed quod iam absolutè est, ten-
dens in illa conditionatè, per scientiamque abso-
lutam cognoscitur. Atque ita per scientiam con-
ditionatam talibus prædictionibus respondentem,
nullum suum decretum conditionatum ex parte,
actus Deum cognoscere. Verùm tamen hæc expo-
sitiō imprimis non videtur quadrare posse ijs lo-
cis, in quibus sub conditione prædicitur pœna,
infligenda à Deo. Nam, ut omnium est Patrum,
atque Theologorum sententia, de qua in Tract.
de Prædestinat. Deus ante præuila absolutè pecca-
ta hominum non decernit ea punire adhuc decre-
to ex parte obiecti conditionato. Quod certè exi-
miæ, quam habet erga homines, beneuolentiæ
valdè consentaneum est. Dum ergo dicit Psal. 88.
*Si iniquitates meas profanauerint, & mandata mea
non custodierint, uisitato in uirga iniquitates eo-
rum, &c. & Ioan. 13. Si non lauero te, non ha-
bebis partem mecum; & sæpe alibi similia; decre-
tum utique punitionis, non, quod iam habet,
sed, quod haberet sub datâ hypothesei, cognoscit.*
Deinde prædictâ expositio ijs locis conuenire
non potest, in quibus, quod sub conditione reue-
latur, atque adeò à Deo reuelante cognoscitur,
non est effectus Dei ad extra, sed actus ipse,
sive decretum voluntatis diuinæ. Qualia sunt
Ieremiæ 18. *Si penitentiam egerit gens illa,
agam & ego penitentiam super malo, quod cogi-
tavi, ut facerem ei; & infra, Si fecerit malum
in oculis meis, ut non audiat uocem meam, peni-
tentiam agam super bono, quod locutus sum, ut fa-
cerem ei.* Penitentia quippe aliquem significat
actum voluntatis diuinæ, sicut etiam dimissio;
de qua dicitur Math. 6. & Marc. 11. *Si dimiseri-
tis hominibus peccata eorum, dimittet & uobis Pa-
ter uester celestis delicta uestra.* Imò & præpara-
tio, de qua 1. Reg. 13. *Quod si non fecisses, iam
nunc præparasset Dominus regnum tuum super
Israel in sempiternum.* Præterea, et si decreta
absoluta ex parte actus, & conditionata ex parte
obiecti sint possibilia Deo; (quod aliqui negant);
de facto tamen non sunt ei sine aliqua utilitate ad-
scribenda: qualis profectò non inuenietur in de-
cretis earum rerum, quas Deus à se faciendas
prædicit. Quas subinde non à decreto, quod
actu habet, sed à decreto, quod haberet, si po-
neretur conditio futuras præuidet. Demum ex
argumentis factis supra quæst. 7. proposit. 1. con-
stat, multa prædicere Deum in Scripturâ, atque
adeò præscire ut conditionatè futura à causis crea-
tis; quin aliquod circa illa decretum habeat actu
existens. Ergo, cum illa sine aliquo Dei decreto

sub hypothesei, quòd deessent pariter motiua,
aliæue conditiones, quibus est mortus ad illas sic
relinquendas. Tanta enim infinitudo decretorum
efficacium, conditionaliumque ex parte biecti in
eo, qui clarè sciebat, nullam eorum conditionem
absolutè ponendam esse, otiosa proculdubio, &
inutilis, irrationabilisque subinde esset, ac pro-
fus imprudens. Imò multa huiusmodi decreto-
rum speciales alias dissonantias haberent. Quis
enim nō censeat speciatim dissonum decretum
efficax, & absolutè existens Dei de aternâ damna-
tione Virginis Matris sub conditione, quòd in
peccato grati decederet; quando ipsa tam longè
distans à tali periculo uidebatur? Quis non simi-
liter censeat speciatim dissona alia huiusmodi de-
creta de similibus conditionibus moraliter im-
possibilibus? Et tamen conditionatè est verum,
damnandam fore Virginem Matrem, si in gra-
ui peccato decederet; aliæque pariter sub tali-
bus conditionibus conditionata fore: & conse-
quenter fore tunc etiam decreta diuina de
illis.

442 Contra tertio; quia per opinionem istam
Quiros præsentis quæstionis difficultas non sub-
terfugitur: cum adhuc restet determinandum,
an decreta etiam, quæ Deus habet in statu abso-
luto, in signo anteriore fuerint conditionatè vera,
ut sicque per scientiam conditionatam à Deo ip-
so cognoscibilia: quemadmodum actus liberi vo-
luntatis creatæ etiam absolutè existentes anteceden-
ter fuerunt conditionatè verè exituri, ut sic-
que à Deo cogniti per scientiam conditionatam,
iuxta sententiam omnium. De quibus omnibus
plura dicenda ueniunt in Tract. de Volunt. Iam
verò hanc Quiros opinionem longè ab opinione
Molinae abesse, ex huius contextu supra citato
constat satis. Vbi non negat Molina, habiturum
Deum multa decreta, quæ absolutè non habet,
sub hypothesei, quòd ponerentur tales, aut tales
conditiones; sed tantum negat, cognosci illa à
Deo ante decretum quasi reflexum, quod abso-
lutè habet de illis, deque eorum obiectis prout
conditionatè exituris. Stet itaque, iuxta
communem Theologorum sententiam innume-
ros, imò infinitos actus liberos fore conditiona-
tè in Deo sub hypothesei, quòd ponerentur tal-
es, aut tales conditiones; qui tamen absolutè nec
sunt in illo, nec unquam erunt; quia eiusmodi
conditiones ponendæ non sunt absolutè; (quid-
quid singulariter in oppositum excogitauerit Qui-
ros). De quibus inquirimus in præsentem, an, &
quomodo cognoscantur à Deo prout conditionatè
exituri.

443 Attamen non de illis solis est præsens
quæstio, (sicque hæc suppositio tertia), sed in-
super de ijs, quos absolutè Deus habet prout
conditionatè exituris in signo anteriori sta-
tus conditionati ipsorum. Vniuersaliter enim,
quidquid absolutè est verum, & cognoscibile
in statu absoluto, prius fuisse conditionatè ve-
rum, & cognoscibile in statu anteriori conditio-
nato, apud omnes est confessò, & ex vniuer-
sali doctrinâ, sæpe in præcedentibus tactâ, de va-
rijs statibus rerum traditâ à nobis in Pharo Scient.
disput. 10. constat satis, superque. His poli-
tis sic.

nequeant esse futura, nequit non ipse aliquod suum decretum concipere, quod absolute non existat. Vel ergo iudicat illud per scientiam mediam vna cum effectu conditionato conditionate fore: & habemus intentum. Vel apprehendit in hypothesi: & sic per scientiam necessariam debet iudicare, fore illud conditionate sub suimet hypothesi: & iterum intentum habemus.

445 Secundò simili argumentandi forma posset probari propositio ex multis testimonijs Patrum asserentium passim, Deum cognoscere, quid ipse faceret, atque adeò etiam quid decerneret, tali, vel tali hypothesi data. Quod nominatim expriment, aut supponunt circa illam celebrem questionem. An Christus Dominus veniret in Mundum, si primus Homo non peccaret, &c. In quibus testimonijs citandis, utpote obuijs, non est morandum. Ponderationes autem eorum similes præcedentibus sunt.

446 Tertiò probatur propositio eisdem omnibus rationibus, quibus probauimus in superioribus questionibus, cetera obiecta conditionata certissimè cognosci à Deo. Et primùm, quando conditio, sub cuius hypothesi est cognoscendum diuinum decretum, cum eo essentialiter est connexa, ut scpe, salua eius libertate, potest accidere, compertum debet esse apud omnes, etiam Thomistas, non posse non Deum tale decretum sub tali conditione per scientiam conditionatam cognoscere, utpote quod in tali casu veritatem illatiam habebit, qualem esse à Deo cognoscibilem per scientiam conditionatam, nemo est, qui neget; nec tutò negari potest, loquendo vniuersè. Has ergo, & similes veritates illatias in omnium sententià est fatendum cognosci à Deo, *Si ego crearem secundum Mundum, decretum haberem illum creandi. Si ego intuitu viderem decreta, qua non habeo, illa haberem, si decreuissem dare gloriam Reprobis in præmium, decreuissem quoque, ut cum effectu haberem meritum, si haberem decretum saluandi Iudam, illud utique haberem.* Ut hinc perspicias, qua cautela, & qua consequentià puci illi Thomistæ, qui nostræ propositioni aduersantur, vniuersaliter negent, Deum cognoscere conditionate sua decreta. Cum tamen veritatem conditionatam agnoscant, & fateantur, vbiunque à conditione ad conditionatum est necessaria illatio.

447 Quando verò conditio, sub cuius hypothesi est cognoscendum decretum Dei, connexa cum illo non est; illudque proinde sub tali hypothesi, utpote non illatiua, omnimodis contingens manet, atque adeò contingenter, ac liberè oriundum à voluntate diuinà; tunc etiam cognosci illud à Deo nihilominus per scientiam conditionatam certissimam; eisdem venit argumentis probandum, quibus tantumdem probauimus supra quest. 6. de quouis alio contingente conditionato, contingenter pariter, ac liberè oriundo à quouis voluntate creatà. Quoniam eadem est omnino ratio, quod ad rem attinet, de diuinis decretis, ac de ceteris conditionatis contingentibus. Cum non minus sit verum, & cognoscibile, habiturum Deum tale, aut tale decretum, si talis, aut talis poneretur conditio, quam, habiturum hominem, aut Angelum talem, aut talem actum voluntatis, si talis quoque, vel talis conditio poneretur. Recolantur illa argumenta, quæ quisque vrgere poterit circa decreta Dei in speciali; quin opus sit, ut mo-

dò immoremur in eis repetendis.

Dixi autem in propositione, Deum conditionate cognoscere decreta, *qua haberet, aut haberet*, ut denotarem, Deum non solum cognoscere per scientiam conditionatam ea decreta, quæ absolute non habet, haberet tamen, si aliqua poneretur conditio, sed etiam ea, quæ absolute habet. Hæc namque etiam cognoscit conditionate prius, quam cognoscat absolute, eo genere prioritatis, qua veritas conditionata præcedit absolutam; iuxta doctrinam statutam suppositione tertià num. 443. In hoc enim diuina decreta cum ceteris conditionatis conueniunt, quæ, purificatà conditione, ab statu conditionato transfeunt ad absolutum. Nec in illis, quod ad hoc attinet, est specialis difficultas.

Sed obijcit tamen Nauarrete controuer. 56. 449 §. 5. contra propositionem primò. Scientia conditionata de diuinis decretis neque est utilis ad ipsa decreta dirigenda, neque ad productionem creaturarum, neque ad aliud quilibet. Ergo non est in Deo adstruenda. Respondeo primò, etsi ad nihil aliud esset utilis, præterquam ad cognoscendam veritatem conditionatam ipsorum decretorum, eo solum titulo debere illam concedi Deo. Respondeo secundò, est etiam talis scientia non sit utilis ad dirigenda immediata decreta, quæ habet pro obiecto; esse tamen utilem ad prouidentiam aliorum obiectorum. E.g. ad prouidentiam, qua Deus creauit Adamum, multum conduxit, præsciuisse Deum; si creauero Adamum peccatū, & ego occasione talis peccati hæc, & illa decernam eximia meam gloriam exaltatura, &c. Similiter ad permitendum peccatum Iudæ potuit multum conducere, præsciuisse Deum, quæ bona ipse esset per sua decreta ex tali peccato capturus, &c.

Secundò obijcit Nauarrete ex quo Gonzalez. 450 Decretum primum absolute existens in Deo est primus actus liber. Ergo ante illud non est possibilis alius actus liber. Sed talis esset scientia conditionata primi decreti. Ergo hæc non est possibilis. Respondeo, decretum primum absolute existens in Deo esse primum actum liberum Dei libertate propria; libertate verò extrinsecè ab obiecto participatà bene posse Deum habere actum liberum antecedentem primum decretum. Et talis est actus scientiæ conditionatæ, quem Deus habet de quouis suo decreto etiam existente absolute in signo anteriori status ipsius conditionati.

Propositio 2.

Deus per scientiam mediam antecedentem omnem determinationem liberam suæ voluntatis absolute existentem cognoscit ea sua decreta, quæ sub quouis hypothesi de conditione indifferente, atque adeò non illatiua, haberet, aut habet.

Hæc propositio est contra Thomistas negantes scientiam mediam etiam circa actus contingentis creatos; insuperque contra Molinam illam adstruentem circa creatos, & negantem circa diuinos, ut vidimus num. 435. Tenent tamen illam communiter ceteri scientiæ mediæ assertores. Dico autem in eà, sicut in primà, *qua haberet,*

beret, aut habet, vt indicem, Deum per scientiam mediam cognoscere tum decreta, quæ absolute non habet, haberet tamen, si talis, aut talis poneretur conditio, tum decreta, quæ absolute habet; sed prius tamen vera sunt, cognoscibiliaque conditionatè, quàm sint talia absolute.

452 Venit autem propositio probanda ijs ferme argumentis, quibus supra quaerit. 7. proposit. 1. probauimus, Deum independentem ab omni suo decreto absolute existente, siue antecederet ad illud, atque adeo per scientiam mediam cognoscere contingentia conditionata, subindeque actus sub conditione, & liberè oriundos ab omni creatâ voluntate. Quia, vt ex mox dicendis patebit, non est, cur sit conditionatè verum, atque ita cognoscibile ante omne decretum Dei absolute existens, liberè volituras voluntatem creatam, si talis ponatur conditio; & non sit pariter conditionatè verum, atque ita cognoscibile ante omne decretum Dei absolute existens, liberè volituras voluntatem diuinam, si talis ponatur conditio. Necessè est igitur, vt argumenta, quæ probant primum, pariter comprobent secundum. Recognoscantur illa à Lectore, & quod erit factu facillimum, ad propositum applicentur, ne nos agamus.

453 Vnum in præsentia materia contra Thomistas, & Molinam est speciale argumentum. Pro quo suppono, quod ipsi, & omnes Theologi doceant, loquendo de actibus liberis voluntatis creatæ, qui absolute sunt exituri, nullum scilicet esse, qui non cognoscatur à Deo prius per scientiam conditionatam prout exiturus conditionatè, quàm per scientiam absolutam prout exiturus absolute: quia nullus est, qui non sit prius conditionatè, quàm absolute verus, & cognoscibilis. Sicut nullus est, qui non sit prius possibilis, atque ita cognitus à Deo per scientiam simplicis intelligentiæ, quàm sit futurus, atque ita cognitus à Deo per scientiam visionis. Debent igitur dicti Auctores tantumdem docere, loquendo de actibus liberis voluntatis diuinæ, qui absolute sunt existentes, neque id possunt consequenter negare, vt est manifestum. Hac communi, certæque doctrinâ suppositâ, sic arguo contra illos. Decretum illud reflexum, quod ipsi ponunt absolute existens in Deo, tendensque in alia decreta, quæ sub quavis datâ hypothesei Deus haberet, vt hæc in illo tanquam in medio cognoscantur prout conditionatè exitura, vnum est ex decretis, quæ prius sunt vera, cognoscibiliaque, atque adeo cognita à Deo conditionatè, quàm absolute. Sed non cognoscitur illud prout conditionatè exiturum in alio prout de se absolute existente: quia hoc deberet itidem cognosci in alio; & hoc similiter in alio; progredere-
454 turque in infinitum: quod est absurdum. Ergo cognoscitur in se ipso; atque adeo per scientiam mediam. Tantumdemque proinde de cæteris diuinis decretis prout conditionatè exituris veniet dicendum. Recognoscantur insuper, & ad propositum applicentur specialia argumenta, quibus eiusmodi decreta conditionata ex parte obiecti circa contingentia creata reiecit loco citato.

Sed obicit tamen Molina 1. par. quaest. 14. artic. 13. disput. 17. & 18. & est præcipuum fundamentum sententiæ suæ, ex quo sumptum Verdu, & Gonzalez. Si Deus cognosceret conditionatè sua decreta ante omnem determinationem.

liberam suæ voluntatis actum, & absolute existentem, talis scientia naturalis esset ex vnâ parte; ex aliâ verò omnino infallibilis. Ergo tolleretur libertatem decretorum Dei. Probatitur consequentia. Quia titulo infallibilitatis, existente in Deo tali scientiâ, non possent non existere quoque decreta, quæ haberet pro obiecto: & titulo naturalitatis necessariò illa inesset Deo. Quo nullus superest locus contingentia, seu libertati decretorum.

455 Confirmatur primò. Existente tali scientiâ, voluntas diuina neque in sensu composito potest omittere decretum; quia essentialiter illa cum ipso decreto connexa est, vt pote quod prorsus infallibiliter repræsentat. Neque in sensu diuiso potest omittere; cum nequeat facere, vt non existat scientia conueniens Deo naturaliter ante omnem exercitium suæ libertatis. Ergo, existente tali scientiâ, nullam voluntas diuina potentiam habet ad omittendum decretum. Quod est, esse ad illud necessitatum.

456 Confirmatur secundò. Nequit esse indifferentia ad operandum, vel non operandum in voluntate, quando non supponitur indifferentia ex parte intellectus. Sed, si ponatur prædicta scientia ante omnem actum diuinæ voluntatis, non supponitur indifferentia ex parte intellectus: quia talis scientia non est indifferens ad existentiam, & non existentiam actuum diuinæ voluntatis. Ergo.

457 Confirmatur tertio. Deus non potest absolute, & efficaciter velle, quod certò scit à se non obtinendum, vt constat; (quidquid sit de creaturâ). Ergo, si præscit, se tale, aut tale decretum habiturum, nequit absolute, & efficaciter velle illud non habere; sicut nec è conuerso velle poterit, vt illud sit, si præscit, illud non futurum. Quod est necessitatum esse ad illud habendum, vel ad non habendum.

458 Respondeo ad argumentum; prædictam scientiam esse quidem naturalem, atque adeo necessariam, quantum est ex parte subiecti; ratione tamen obiecti esse contingentem, & liberam, atque adeo mediam, vt pote dependentem in sua existentia ab arbitrio diuinæ voluntatis, cuius est actus tale obiectum. Quo fit, vt libertati eius nihil nocere possit. Etenim, si diuina voluntas, suppositis meritis Petri, e. g. non decerneret illi gloriam, vt potuit, non præsciuisset Deus, se decreturum Petro gloriam, si haberet merita. Quemadmodum in sententiâ ipsius Molinæ, aliorumque scientiæ mediæ Assertorum circa actus creatos Deus non præsciuisset, me tali cogitationi conferendum sub hypothese, quod illam haberem, si ego pro arbitrio meo non essem illi consenturus, vt liberè possem. Adde, esse scientiam conditionatam decreti omnino sit naturalis, & necessaria Deo; quales sunt actus commemorati num. 446. eam nihilominus nihil nocere ipsius decreti libertati, quando purificatio conditionis ab eius libertate dependet. Quia scientia conditionata decreti non infert necessariò decretum, nisi vt coniuncta cum conditione purificatâ. Hoc autem coniunctum, vt libertatem tollat, ex nulla parte debet pendere in suâ existentia ab exercitio libertatis: imo proximè secundum vtramque partem debet influere in actum, cuius libertatem sublaturum est, vt constabit ex principijs vniversalibus de libertate à nobis tradendis infra disput. 30. Quod valde est animaduertendum pro ijs, quibus priori argumenti so-

lutione purant se sufficienter protegere libertatem decreti ab omni scientiâ conditionatâ eius.

459 Hinc ad primam confirmationem respondeo; existentem in Deo prædictâ scientiâ, & purificatione conditionis, sub cuius hypothese terminatur ad diuinum decretum, etsi Deus in sensu composito talis coniuncti tale decretum nequeat omittere; posse tamen in sensu diuiso, faciens, vel vt non præxiterit scientiâ ipsâ, vel vt non præxiterit purificatio conditionis. Quemadmodum ego modò possum non consentiendo facere, vt non præxiterit scientiâ de meo consensu.

460 Ad secundam confirmationem respondeo; ad libertatem voluntatis requiri indifferentiam, ex parte intellectus in ijs cognitionibus, per quas actus liber voluntatis regulandus est; non item in alijs, per quas non est regulandus. Harum enim determinatio libertati talis actus non obest; (præsertim quando supponunt vt obiectum actum ipsum vt liberum); quantumuis simul existant cum alijs, quibus ipse actus regulatur. Patet id in scientiâ infusâ, qua Christus Dominus præuidebat actus suos liberos; & in scientiâ visionis absolutâ, qua Deus videt sua decreta. Quæ, licet determinatæ sint ad tales actus, seu connexæ cum illis, eorum libertatem non laedunt. Quoniam igitur diuina decreta ab aliâ scientiâ indifferente, non verò a scientiâ conditionatâ sui regulantur; quantumuis hæc, purificatâ conditione, ad talia decreta determinata sit, seu connexa cum illis; simulque existat in Deo cum aliâ scientiâ, eorum libertati non nocet: nocitura aliâ, si decreta ipsa per se dirigeret, & conditio purificata in ipsa quoque decreta proximè influeret, iuxta principia de libertate nuper commemorata, vt adendaque disput. 30. Ex quo hic etiam colligitur, si scientiâ conditionatâ decreti per se immediatè ad ipsum dirigeret, sive in ipsum influeret, fore nihilominus, vt libertas decreti prorsus maneret illata; dummodò conditio pariter immediatè in ipsum non influeret; quo casu hæc in sua purificatione non posset non ab eius libertate pendere. Recognoscatur doctrina dictâ disput. 30. tredendâ quæst. 5.

461 Ad tertiam denique confirmationem respondeo pariter; Deum quidem, quod scit à se non obtinendum, non posse absolutè, & efficaciter velle, dirigente ad volitionem scientiâ, qua id scit, bene tamen dirigente aliâ, qua illud concipit à se consequibile. Vel aliter; Deum quidem, qua ratione scit aliquid à se non obtinendum, eadem non posse illud efficaciter velle; bene tamen aliâ ratione. Id est, si scit, non obtinendum ex defectu potentie antecedentis, ne antecedenter quidem poterit velle illud; si verò ex defectu potentie consequentis, consequenter nequit velle; bene tamen antecedenter. Et quoniam scientiâ de existentia decreti, qua ad eligendum eius contradictorium dirigere nequit, alteri scientiâ ad id valenti dirigere non aduersatur, vi huius, illa non obstantè, poterit Deus velle efficaciter omittere tale decretum: quod si vellet, vt potest, nec decretum existeret, nec scientiâ de existentia eius. Tum per scientiâ de existentia decreti solum supponitur sublata potentia consequens ad volendum oppositum, non item potentia antecedens. Atque ita, licet, tali scientiâ suppositâ, bene inferatur, Deum non posse velle efficaciter omissionem decreti conse-

quenter, siue ex suppositione decreti, non bene inferatur, non posse eam velle antecedenter, præcindendo ab ea suppositione. Quod satis est, vt, eâ scientiâ non obstante, plene sit liber Deus ad decretum, & ad omissionem decreti. Et quidem hæc argumenti confirmatio, si quid probaret, probaret vtique, Deum scientiam visionis absolutam de suis decretis non habere, quod est contra fidem, vt pote ex cuius suppositione, siue in cuius sensu composito iam non habet Deus potestatem, ad omittenda ea decreta, quæ per talem scientiam videt se habere. Caterum, quia hæc impotentia consequens est, libertatem antecedentem relinquit in Deo tum ad omittenda talia decreta, tum ad impediendam talem scientiam mediâ tali omissione. De quo plura dicenda venient in Tract. de Providentiâ.

Secundò obijcit Molina; quod est alterum fundamentum suæ sententiæ. Conditionata contingentia, qualia sunt diuina decreta, non sunt in se cognoscibilia; sed tantum vel in sua causâ; idque non vi connexionis, quam causa cum illis non habet; sed vi supercomprehensionis ipsius causæ; vel in aliquo diuino decreto præiudicium de illis. At Deus suam voluntatem supercomprehendere nequit; quia supercomprehensio supra rem comprehensam infinitum excessum debet habere. Ergo Deus sua decreta vt conditionatè existentia nequit in sua voluntate tanquam in eorum causâ cognoscere. Reitat igitur vt ea cognoscat in aliquo suo decreto, reflexoque de illis. Hoc argumentum tum in maiori, tum in minori peccat. In maiori quidem. Quia satis, superque ostensum est in superioribus quæstionibus, conditionata contingentia in se ipsis esse cognoscibilia à Deo ratione determinatè veritatis, quam in se habent. Vnde Deus non eget ad illa cognoscenda supercomprehensione causæ. In minori verò. Quia, licet egeret illâ, bene posset Deus in sua voluntate supercomprehensâ, siue perfectè comprehensâ cognoscere sua decreta. Ad huiusmodi enim supercomprehensionem, siue perfectam comprehensionem, vi cuius in voluntate cognoscantur actus liberi eius, non est cur requiratur excessus aliquis entitatus, nedum infinitus, inter supercomprehensionem, siue perfectam comprehensionem, & rem comprehensam; vt constat ex doctrinâ traditâ à nobis supra disput. 2. quæst. 2. proposit. 1. & disput. 27. quæst. 8. proposit. 5. Iam verò cætera, quæ contra nostram propositionem obijci possunt, præsertim à Thomistis, aut sunt communia cum illis, quæ scientiam mediam impugnant in vniuersum; & iam supra quæst. 7. satis diluta manent; aut facillè ex dictis tum ibi, tum in præsentibus ab vnoquoque dilui possunt.

Propositio 3.

Etiam sub conditionibus disparatis cognoscit Deus per scientiam mediam sua decreta prout conditionatè futura.

Ex dictis, sæpeque repetitis in præcedentibus quæstionibus constat, conditiones, sub quibus conditionata vera, & cognoscibilia esse possunt, alias esse illatius solum, alias causales solum, alias illatius, & causales simul, alias disparatas, vt pote neque illatius, neque causales villo modo. Igitur, cognoscere Deum sua decreta,

creta prout conditionatè exitura, siue existentia sub conditionibus illatiuis, (siue illa sint illatiuæ solùm, siue simul illatiuæ, & causales), ex dictis obiter in hac quæstione proposuit. 1. & ex doctrinâ generali tradita supra quæst. 5. constat; à nemineque negari potest. Nam decreta Dei prout conditionatè existentia sub conditionibus illatiuis habent veritates conditionatas necessarias, de quibus certum est apud omnes, per scientiam conditionatam necessariam cognosci à Deo. Cognoscere item Deum sua decreta prout conditionatè exitura, siue existentia sub conditionibus solùm causalibus, indifferentibus scilicet, & influentibus in illa, & consequenter per scientiam mediam, assumptum fuit propositionis secundæ. Restant igitur conditiones disparatæ, indifferentes videlicet respectu conditionerum nec villo modo in illa influentes, sub quibus etiam prout conditionatè existentia cognoscere Deum decreta sua per scientiam mediam, præsentis propositionis assumptum est.

464 Cuius probatio ex doctrinâ generali datâ quæstione 8. nullo negotio sumenda venit. Posito enim, quod contingentia conditionata de conditione disparatâ vera, & cognoscibilia, atque adeo cognita à Deo sint, idque per scientiam mediam, prout ostendimus in eâ quæst. manifestè consequitur, decreta diuina sub conditione disparatâ vera, & cognoscibilia, cognitaque à Deo esse per scientiam mediam, utpote quæ ut sic specialia quadam contingentia conditionata sunt de conditione disparatâ, quibus doctrina generalis tradita ibi nequit non conuenire. Quocirca in illa eis applicandâ non est, cur in præsentem moremur. Id solùm aduertimus iuxta dictâ proposuit. 3. Deum ea tantum decreta, quæ absolute habet, cognoscere conditionatè sub conditione disparatâ, non verò item alia, quæ absolute non habet, tamen conditionatè sit verum, fore, ut haberet illa, si poneretur alia conditio vel illatiua, vel causalis.

465 Reitabat, ut recenseremus hic casus omnes, in quibus decreta diuina conditionatè vera esse possunt aut necessaria, aut contingente veritate. Sed neque in hoc immorari necesse est. Cum ex doctrinis vniuersalibus ad propositum in præcedentibus traditis de obiectis conditionatis in genere facillè cuique constare possit, quibus in casibus decreta diuina prout conditionatè exitura, quæ ut sic specialia quadam obiecta conditionata sunt, veritatem conditionatam, aut necessariam, aut contingentem habere possint. Recognoscantur ergo à Lectore, & huc applicentur doctrinæ generales superius traditæ, de veritatibus quidem conditionatis conditionatè necessarijs, ijique tum illatiuis, tum causalibus, tum mixtis, tum purè coniunctiuis quæst. 5. à num. 89. De veritatibus autem conditionatis conditionatè contingentibus, & causalibus quæst. 7. à num. 381. Et de veritatibus conditionatis conditionatè contingentibus, purèque coniunctiuis quæst. 8. à num. 428.

466 Supererat hic examinandum. An Deus cognoscat obiecta vagâ, seu disunctiua. Et qua ratione. Circa quam quæstionem multa prædicto scitu digna à nobis in præsentiarum scribenda forent, nisi iam illa scripsissemus in Pharo Scient. disp. 10. quæst. 2. agentes de statu rerum vagò, seu disunctiuo, atque adeo de veritatibus obiectiuis vagis, seu disunctiuis ad talem statum pertinentibus. Quia tamen ex vnâ parte certissimum.

iuxta, atque euidentissimum est, constansque ex hæcenus dictis in præsentem Tractatu, omnes veritates obiectiuis per eos actus scientiæ in suo genere perfectissimos cognosci à Deo, per quos illa sicuti sunt in se, atque adeo per proprias species, ut aiunt, sunt cognoscibiles. Ex aliâ verò parte in eâ quæst. Pharo Scient. citata latè explicauimus, & ostendimus, quot sint veritatum disunctiuarum genera, & quanam earum, sicuti sunt in se, atque adeo per proprias species sint cognoscibiles, perque quos actus scientiæ; quanam vero prout disunctiuæ tantum cognoscibiles sint per species alienas; eo quod in se, & reipsâ tales non sunt, ut concipiuntur. Idcirco in præsentem necesse non est, quidpiam adijcere. Vnusquisque enim legens quæstionem illam facillè ex ibi scriptis colliget, quanam veritates disunctiuæ, perque quos actus scientiæ cognoscantur à Deo; & quanam ab ipso cognosci queant quatenus disunctiuæ.

DISPV TATIO 29.

De Ideis diuinis.

Materia huius disputationis materiæ cæterarum huius Tractatus de Scientiâ Dei annexa est. Propterea eam illis adijcimus veluti ipsarum appendicem.

QVAESTIO I.

Quidnam idea sit. Et an in Deo sint Ideæ.

Idea Græcis idem est, quod Latinis *Forma* iuxta August. lib. 8. quæstion. quæst. 46. non quicquam qualicumque, sed prototypi, siue exemplaris, *In quod respiciens artifex operatur*; ut ait Aristot. l. b. 1. Metaph. cap. 7. Deriuatur enim *Idea* à Verbo græco *Ideo*, quod latine est *inspicio*. Vnde *idea*, & *exemplar*, ad cuius instar aliquid fieri dicitur, pro eodem communiter vsurpantur. Perhibetur autem, teste August. loco citato, Plato primus fuisse, qui nomine *Idea* vsus est; licet primus non fuerit, qui disputauerit de re significatâ per illud. Nam, ut scribit Eusebius lib. 11. de Preparat. Euangel. cap. 1. Socrates primus de Ideis disseruit, à quo Plato accepit. Aut potius, ut testatur Iustinus in Orat. parænet. ad Gent. accepit à Moyse. Cum Dominus dixit Exodi 25. *Inspice, & fac secundum exemplar, quod tibi in monte monstratum est*. Oportet tamen obseruare, quamquam exemplar duplex distinguï soleat; aliud externum, ut est imago, vel scriptura oculis obiecta, quæ imitanda proponitur; aliud internum, quod animo, seu mente formatur, ideam tamen pro solo interno exemplari solere communiter vsurpari. Vnde Clemens Alexandrinus lib. 4. Stromat. sub finem absolute dixit, *Mentem esse locum idearum*.

Hac igitur suppositâ *Idea* acceptione constans non solùm Patrum, & Theologorum, sed etiam Philosophorum sententia ideas creaturarum ponit